

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қарағанды облысы бойынша
педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты

«ОҚЫТУ МЕН ОҚУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ ІЗДЕНІСТЕР МЕН ШЕШІМДЕР»

**облыстық тәжірибелік семинар
материалдарының жинағы**

orleu-krg.kz

**«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қарағанды облысы бойынша
педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институты**

**«ОҚЫТУ МЕН ОҚУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ
ІЗДЕНІСТЕР МЕН ШЕШІМДЕР»**

облыстық тәжірибелік семинар материалдарының жинағы

**Қарағанды қаласы
17 мамыр 2019 жыл**

ӘОЖ 37.02 (063)
ҚБЖ 74.04 (5 Қаз)
О 53

Баспаға «Өрлеу» біліктілікті арттыру ұлттық орталығы» АҚ филиалы Қарағанды облысы бойынша педагогикалық қызметкерлердің біліктілігін арттыру институтының Сараптама кеңесі шешімімен ұсынылған.

О 53 «Оқыту мен оқу тәжірибесіндегі ізденістер мен шешімдер» облыстық тәжірибелік семинар материалдарының жинағы.-Қарағанды, 2019. – 112 бет.

ISBN 978-601-7826-33-8

Бұл жинақта «Оқыту мен оқу тәжірибесіндегі ізденістер мен шешімдер» облыстық тәжірибелік семинардың материалдары жинақталған. Педагогтар қысқа мерзімді сабақ жоспарларын ұсынып, білім беру мазмұнын жаңарту жағдайындағы кәсіби даму тәжірибелерімен бөліседі.

Білім беру ұйымдарының педагогикалық қызметкерлеріне арналған.

ӘОЖ 37.02 (063)
ҚБЖ 74.04 (5 Қаз)
О 53

ISBN 978-601-7826-33-8

© «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қарағанды облысы бойынша ПҚ БАИ, 2019

МАЗМҰНЫ

	4
Амантаева Ф.К. Әлемдегі саяси және әскери қақтығыстар ошағы.....	10
Арыстанова С.С. Табиғи ресурстар мен олардың түрлері.....	13
Аширбекова А.А. Туған жерге туың тік.....	18
Балтабаева Р. Латын әліпбиіне көшу – жаһандану талабы.....	23
Бегдербекова Б. Әлемдегі демографиялық өзгерістер.....	28
Бекенова М.А. Қазақстандағы биотехнология ғылымының дамуы.....	32
Дағилова Г.Т. Бала құқықтарының қорғалуы.....	39
Әбдіғали А.Ғ. Демография деген не?.....	43
Калманова Г.А. Отбасы – ұлт құндылығы.....	47
Қопбаева Н.С. Мәңгілік ел құндылықтары.....	53
Қуанышбаева А.У. Демографиялық ахуалы нашар мемлекеттер.....	
Муханмедина Л.Т. Б.Майлин «Шұғаның белгісі» хикаяты «Шұға десе, Шұға еді- ау!».....	60
Муштарбекова Д.Н. Табиғи ресурстар - ел байлығы.....	64
Отеулина А.К. Жаһандағы қымбат 7 бренд.....	69
Сағындыкова С.С. Азаттықтың Ата Заңы.....	74
Садуакасова А.М. І.Жансүгіровтің «Құлагер» поэмасы.....	80
Самгулова Ж.К. Қазақстандағы отбасы күні.....	84
Семелтирова Ж.К. Махамет Өтемісұлы «Мен, мен едім , мен едім».....	88
Тұльчикова С.Э. Қазақстанның демографиялық саясаты.....	93
Тусупова А.Т. Б.Майлин. «Шұғаның белгісі» хикаяты.....	98
Түсіпханова Ж.Қ. Төлеген Айбергенов «Сағыныш».....	103
Хавал А. «Біржан-Сара» айтысы.....	106

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ОТБАСЫ КҮНІ

Самгулова Жанар Куатбековна

С.Мұқамеджанов атындағы орта мектеп

Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары	9.1.4.1 мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау; 9.3.2.1 мақсатты аудиторияның қызығушылығын ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтіндер құрастыру
Сабақ мақсаты	1. Тыңдалым мәтінінің мақсатын жетекші сұрақтар арқылы анықтау; 2. Мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтау 3. Мақсатты аудиторияның ынталандыру үшін әртүрлі жанрда мәтін құрастыру
Бағалау критерийі	- «Ұлттық тәрбие туралы тыңдалым мәтінінің мақсатын жетекші сұрақтар арқылы анықтайды; - аудиомәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды ашып, ойталқы жасайды; - мақсатты аудиторияның ынталандыру үшін «Қазақстандағы отбасы күні» тақырыбында хабарландыру, құттықтау, жаңалық мәтіндерін құрастырады.
Тілдік мақсаттар	Оқушылар орындай алады: мәтінді мұқият тыңдайды, жетекші сұрақтарға жауап береді, мақсатын анықтайды, әртүрлі жанрда мәтін жазады. Пәнге қатысты сөздік қор мен терминдер: қоғам, руханият, адамгершілік, Диалог пен жазу үшін қолданылатын тіркестер: туған шаңырақ, «Мерейлі отбасы» Талқылауға арналған сұрақтар: - Мәтінде не туралы баяндалған? - Отбасы күнін қалай түсінесің?

Құндылықтарға баулу	«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының құндылықтары: тарихтың, мәдениет пен тілдің біртұтастығы: - отбасыдағы қарым-қатынас пен жауапкершілікке; - ынтымақтастыққа құрметпен қарауға; - отансүйгіштік пен патриотизмге баулу	
Пәнаралық байланыс	Ата Заңға, Бала құқықтары туралы Конвенциясы, Адам және қоғам, аудио мәтін қолдану арқылы информатика пәнаралық байланыс орнатылады.	
Алдыңғы білім	Әлемдегі демографиялық өзгерістер туралы айта алады. Отбасы туралы, бала құқығы туралы түсініктері бар.	
Сабақ барысы		
Сабақтың жоспарланған кезеңдері	Сабақта жоспарланған жаттығу түрлері	Ресурстар
Сабақтың басы –10 минут	Ұйымдастыру кезеңі: сәлемдесу, оқушыларды түгендеу. «Пазл» әдісі арқылы оқушылар арасында жағымды көңіл-күй орнату әрі аралас топқа біріктіру. Орындалуы: оқушылар кесілген қиындыларды жинап, өлең жолдарын құрастырады, шыған топқа бірігеді, топ атауын қорғайды. 1. Жас едім өмірге еркін бойламаған Күні ертең не боларын ойламан.... Шарықтапкетсем Дағы қанат қағып Өзіндей қамқор әке қайда маған («Әке» тобы) 2. Әлемнің жарығын, Сыйладың сен маған. Даланың әр гүлін, Жинадың сен маған («Ана» тобы) 3. Құлыншағым құлыным, Балдан тәтті шыр әнін Қандай тәтті қылығын Бала бала балапан («Бала, балапан») Ширату жаттығуы «Соңғы сөз - сөйлемнің басы» әдісі арқылы жүзеге асырылады. Мақсаты: алдыңғы білім туралы ой қорыту, кері байланыс жасау және жаңа сабақ тақырыбымен байланыс орнату. Орындалуы: оқушылар шеңбер бойымен тұрады. Олардың бірі қозғалып жүре бастайды да, бір оқушының алдына барып тұрып оған «Отбасы, бала құқығы, демография» тақырыптарына қатысты нақыл сөздерді жалғастыру тапсырмасы ұсынылады. Мысалы, «Отбасы – ұлт болашағы» дегенде келесі оқушы соңғы сөздің тірек етіп «Болашақ - білімді жастар қолында» қанатты сөзімен ойды жалғастырады, өзіндік ой-тұжырым жасайды. ҚБ. «Бағдаршам» әдісі арқылы «түсінген жоқпын, әлі де білімімді жетілдіруім керек, барлығы мен	«Пазл» әдісі Өлең жолдары: Н.Тілендиев «Әке туралы жыр», Ғ.Қайырбеков, Ш.Қалдаяқов «Ана туралы жыр», Р.Әлқожа «Бала, балапан» «Соңғы сөз - сөйлемнің басы» әдісі 8-күн, 9ҰМ Қазақ тілі: Жалпы білім беретін мектептің 9-сыныбына арналған оқулық/Т.Н.Ермек ова, ж.б.-Астана:

үшін түсінікті болды» деп оқушы өз іс-әрекетіне кері байланыс жасайды, өзін -өзі бағалайды.
Оқушыларға сабақ тақырыбы мен мақсаты, күтілетін нәтиже таныстырылады.

Тыңдалым алды тапсырмасы

ТЖ. 1 –тапсырма «Болжау» әдісі арқылы тыңдалым алды материалының Зейнеп Ахметова «Ұлттық тәрбие» туралы (Отбасы тәрбиесі)» бейнежазбасының алғашқы бөлігін тыңдайды, болжамдарын графикалық органайзер-кестеге түсіреді.

Бейнежазба не туралы болуы мүмкін?	Қандай кейіпкермен кездесеміз деп ойлайсыңдар?	Оқиға қай жерде өрбиді?	Кейіпкерлердің қолданатын сөздері мәтін лексикасы

ҚБ. «Стикер» әдісі бойынша шағын топ мүшелері бірін-бірі өзара бағалайды, стикерге ойларын жазып, кері байланыс ұсынады.

«Арман ПВ»,
2019. -129 бет

Бейнежазба алғашқы бөлігі тыңдатылады: «Болмыс» бағдарламасы Зейнеп Ахметова «Ұлттық тәрбие туралы (Отбасы тәрбиесі)» жазбасы
<https://ok.ru/video/1817040390842>

Сабақтың ортасы – 25 минут

Тыңдалым кезі тарсырмасы

СЖ. 2 – тапсырма

А) Бейнежазбадан қоғам қайраткері, аяулы ана Зейнеп Ахметованың «Ұлттық тәрбие туралы (Отбасы тәрбиесі)» толық мәтіні тыңдатылады;
А) Тыңдалған мәтінді талдау, мақсатын үшін оқушыларға жетекші сұрақтар қойылады.

- Бейнежазбада не туралы баяндалған? (Атақты тұлға Б.Момышұлының келіні, қоғам қайраткері Зейнеп Ахметованың «Отбасы тәрбиесі» туралы құнды ойлары баяндалады.)
- Әсерлерің қандай? Отбасы тәрбиесінің бала өмірінде алатын орны туралы не айтар едіңдер? (Отбасы тәрбиесі ата-анадан бастау алатынын түсіндім, отбасындағы береке-бірліктің, татулықтың көзі екенін ұғындым...)
- Бұл мәтін не үшін айтылған? (Ақпарат беру)
- Мәтіннің қызметі қандай? (Нұсқау беру, тәрбиелеу)

Бағалау критерийі:

- «Ұлттық тәрбие туралы» тыңдалым мәтінінің мақсатын жетекші сұрақтар арқылы анықтайды;

Дескриптор:

- жетекші сұрақтарға жауап береді;
- тыңдалым мәтінінің мақсатын анықтайды;
- өзіндік тұжырым жасайды.

Бейнежазбаның толық нұсқасы тыңдатылады: «Болмыс» бағдарламасы Зейнеп Ахметова «Ұлттық тәрбие туралы (Отбасы тәрбиесі)» жазбасы
<https://ok.ru/video/1817040390842>

«Қосу, алу, қызықты» әдісі

+	-	қызы
---	---	------

ҚБ. Оқушылар дескрипторға сүйеніп, «Қосу, алу, қызықты» әдісі арқылы бейнежазбаны тыңдау және жетекші сұрақтарға жауап беру барысындағы өз әрекеттеріне баға береді, кері байланыс жасайды, пікірлерін кестеге түсіреді.

Тыңдалымнан кейінгі тапсырма

ЖЖ. 3-тапсырма «Пікірлер сызығы» әдісі арқылы мәтіндегі негізгі ойды анықтау мақсатында ойталқы жүзеге асырылады.

Орындалуы: оқушылар екі қатарға бөлініп, ой-пікір алмасады. Бейнежазбадағы мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойын ашады, дәлелдейді, көзқарастарын білдіреді.

Бағалау критерийі

- аудиомәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды ашып, ойталқы жасайды;

Дескриптор

- сұрақтарға жауап береді;
- Көзқарасын танытады;
- Өз өмірімен байланыстырады;
- Нақты дәлелдер ұсынады

ҚБ. Оқушылар дескрипторға сүйеніп, «Күтіңіз және түйіндеңіз» әдісі бойынша негізгі ойды анықтайды, бір-біріне уақыт беріп сұрақ қою арқылы пікірталасты түйіндейді, көзқарастарын білдіреді, жалпы қорытындысын жасайды.

Жазылым тапсырмасы

Ж. 4-тапсырмада «Ортадағы қаламсап» әдісі арқылы «Қазақстандағы отбасы күні» тақырыбында ақпараттық жазылым бойынша ойларын байланыстырып хабарландыру, шақыру, жаңалық жазады. Әр оқушы өз тандаулары бойынша жазылым тапсырмасын орындайды.

А) Хабарландыру талабына сүйеніп, Қазақстандағы отбасы күнін тойлайтын жаңа демалыс орталығы туралы хабарландыру мәтінін жазу ұсынылады.

Хабарландыру жазудың талаптары:

1. *Хабарлайтын тақырыбыңызды анықтаңыз.*
2. *Хабарлаудағы мақсатыңызды анықтаңыз.*
3. *Хабарлайтын аудиторияңызды анықтаңыз.*
4. *Сіздің хабарлайтын тақырыбыңыз туралы аудиторияңыз не білетінін қарастырыңыз.*

Ә) Шақыру мәтінін жазу тапсырмасы ұсынылады. (ата-аналарды мектепте өтетін мерекелік іс- шараға шақыру жасау. Үлгі: кімге? өтетін жері, күні, уақыты, кімнен)

Б) Жаңалық жазудың алгоритмі:

1. *Сіз аудиторияңызға қандай жаңалық және қалай баяндайтыныңызды және қызықтыратыныңызды ойланыңыз.*
2. *Деректер ұяшығына жаңалық элементтерін жазыңыз.*

		ҚТ
		Ы

«Пікірлер сызығы» әдісі

«Күтіңіз және түйіндеңіз» әдісі

«Стикер» әдісі

	3. <i>Сіздің аудиторияңыз не білгенін анықтаңыз.</i> Бағалау критерийі: - мақсатты аудиторияның ынталандыру үшін «Қазақстандағы отбасы күні» тақырыбында хабарландыру, құттықтау, жаңалық мәтіндерін құрастырады Дескриптор: - тақырып туралы ой қозғайды; - хабарлама мәтінін жазады; - құттықтау жазбасын құрастырады; - жаңалық мәтінін дайындайды. ҚБ. «Стикер» әдісі арқылы оқушылар дескрипторға сүйене отырып, ақпараттық жазылым бойынша мәтін құрастырған оқушылар бір-біріне пікір білдіріп, стикерге жазып, серіктестеріне ұсынады өзара бағалайды.	
Сабақтың соңы – 5 минут	Оқушылар рефлексиясы: «Талқылау бойынша серіктестер» әдісі Сабақ барысында үйренген үш нәрсе туралы ойды ортаға салады, өзіндік ой-пікір білдіреді: - Не нәрсе оңай болды? - Не нәрсе қиын болды? - Не білгіңіз келеді? Мұғалімнің рефлексиясы: оқушылардың сабақ барысында орындаған әрекеттеріне, тапсырмаларына, жазба жұмыстарына талдау жасайды, өзіндік ой-пікір ұсынады. Өздігінен ізденуге негізделген тапсырма: Ой толғау, өлең жазу	«Талқылау бойынша серіктестер» әдісі Back to AFL Tools